Lieta Nr. 2025-22-03

Satversmes tiesa 2026. gada 16. oktobrī pieņēma spriedumu lietā Nr. 2025-22-03 "Par Daugavpils valstspilsētas pašvaldības domes 2024. gada 31. oktobra saistošo noteikumu Nr. 35 "Par vietām un teritorijām Daugavpilī, kurās nav atļauts organizēt azartspēles" 2. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. panta pirmajiem trīs teikumiem".

Lietā vērtēts Daugavpilī noteiktais aizliegums organizēt azartspēles vietās, kuras atrodas tuvāk par 150 metriem no daudzdzīvokļu mājām, izglītības iestādēm, baznīcām un citām ēkām, ap kurām ikdienā vērojama liela iedzīvotāju plūsma.

Lieta ierosināta pēc konstitucionālajām sūdzībām. Tajās norādīts, ka pieteikumu iesniedzējas ir komercsabiedrības, kuru saimnieciskās darbības joma ir azartspēļu organizēšana. Lai gan azartspēles joprojām ir legāls izklaides veids, apstrīdētā norma faktiski ļauj pilnībā izskaust azartspēļu organizēšanu visā Daugavpils teritorijā. Tādējādi nesamērīgi ierobežotas pieteikumu iesniedzēju tiesības uz īpašumu.

Pirmkārt, Satversmes tiesa atzina, ka pašvaldība ir tiesīga noteikt neierobežoti daudz vietu un teritoriju, kurās azartspēles organizēt nav atļauts. Turklāt ir pieļaujams arī tas, ka azartspēļu organizēšana tiek aizliegta visā pašvaldības teritorijā. Konkrētajā gadījumā pašvaldība nav noteikusi pilnīgu azartspēļu organizēšanas aizliegumu visā Daugavpils teritorijā.

Otrkārt, Satversmes tiesa secināja, ka pašvaldība ir vērtējusi un pamatojusi nepieciešamību noteikt azartspēļu organizēšanas aizliegumu 150 metru attālumā no noteiktām vietām un teritorijām. Piemēram, pasta struktūrvienībās, kredītiestādēs un sociālo pakalpojumu sniegšanas vietās iedzīvotāji saņem finanšu līdzekļus. Azartspēļu zāles atrašanās tuvums var radīt risku, ka priekšroka tiks dota saņemto finanšu līdzekļu nejaušai izlietošanai iepriekš neparedzētiem mērķiem. Turklāt sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanas vietu klientu vidū ir arī tādi cilvēki, kas nav spējīgi apmierināt savas pamatvajadzības. Tādējādi azartspēļu zāles tuvums var radīt iluzoru cerību, ka azartspēļu zālē viņi varēs uzlabot savu labklājību.

Treškārt, Satversmes tiesa norādīja, ka azartspēles var negatīvi ietekmēt ne tikai personas finansiālo situāciju, novedot pie nekontrolēta finanšu līdzekļu izlietojuma, bet arī garīgo veselību, radot atkarību, kas savukārt var radīt negatīvas materiālās un nemateriālās sekas gan pašai personai, gan tās ģimenei un sabiedrībai kopumā. Tiesa uzsvēra, ka azartspēļu atkarības attīstību veicina tieši azartspēļu vietas pieejamība.

Ceturtkārt, Satversmes tiesa ņēma vērā, ka azartspēles joprojām var tikt organizētas tādās vietās, kas nav blīvi apdzīvotas. Turklāt spēļu zāli drīkst atvērt trīs, četru un piecu zvaigžņu viesnīcās, kā arī vienīgi spēļu zāles funkcijām paredzētā publiskā ēkā ar kopējo platību ne mazāku par 1000 kvadrātmetriem. Tādējādi starp sabiedrības interesi ierobežot azartspēles un komersantu tiesībām organizēt azartspēles ir nodrošināts līdzsvars. Līdz ar to apstrīdētā norma atbilst Latvijas Republikas Satversmes 105. panta pirmajiem trīs teikumiem.